

Bohoslužby v Zábřehu 28.srpna 2022

Lk 14,7-14

Milé sestry, milí bratři, na začátek bych se zeptal, jestli vám tento příběh nepřipomíná nějaké další podobenství, o kterém Ježíš mluvil? Odpověď si zatím nechme otevřenou.

Když jsme jako kluci někam jeli autobusem, bylo nejlepší místo úplně vzadu. Pokud se tedy někomu v autobuse nedělalo špatně. Ve vlaku to zase bylo místo u okna. Prostě taková místa bylo třeba zabrat co nejdříve, protože měla nějakou výhodu. Bylo lepší koukat ven než do chodbičky. Výběr míst na hostině ale připomíná ještě něco jiného, co jsme si také prožili. Hosté nehledí na to, odkud je lepší výhled ven. Jejich obsazování míst souvisí třeba s tím, na koho jsme si jako děti rádi hráli. Většinou to byl nějaký kladný hrdina. Málokdo chtěl být jen někým obyčejným z davu. Ve fotbale jsme se hnali dopředu, protože každý chtěl dávat góly. Být jen do počtu, to přece není ono. Už tak nějak od malička v člověku kdesi v nitru klíčila myšlenka, že se musí ukázat, někam vystoupat po společenském žebříčku.

Zabírání předních míst na hostinách ukazuje k velkému sebevědomí. Přední místo je místo významné a jestli se ho člověk sám rozhodne zaujmout, musí se sám cítit významně, mít o sobě veliké mínění. Kam Ježíš míří, když toto sebevědomí relativizuje? Mluví o svatební hostině, na kterou jsme pozváni. Ovšem je jasné, že ve skutečnosti tato hostina ukazuje ke zcela jinému pozvání. Je to obraz pozvání k Bohu. Můžeme s ním sedět u jednoho stolu, radovat se z jeho přítomnosti. Proto obsazování různých míst mluví nejen o míře sebevědomí hostů, ale také o jejich vztahu k hostiteli. Na pozadí se objevuje myšlenka, za koho jej máme? Co pro nás znamená? Jaký je náš vztah k němu? Ale vlastně nejen k němu. On se promítá i do vztahu k druhým. To je krásně vidět. Zaujmout významné místo znamená druhým říct, že jsou horší. Znamená to soudit je a rovnou i odsuzovat.

Úskalím tohoto podobenství je to, že mluví o lidském nitru, o jeho pohnutkách. Dávat najevo svou morální převahu může člověk různými způsoby. I pokora může být jen převlečená pýcha. Na to Ježíš upozorňoval několikrát, když mluvil o farizejích a zákonících. A tyto skupiny má před očima i v tomto podobenství. Upozorňuje nás, že před Bohem nám můžou narůst ramena. Řekneme si, jak jsme dobří, že si u něj zasloužíme nějaké to dobré místo. Začneme spoléhat na to, že máme své jisté a začneme se také chovat, jakoby neplatilo, že my patříme Bohu.

Spíše dáme najevo, že Bůh patří nám. Tak se vnitřně pasujeme třeba do role těch, kdo rozhodují, kdo se Bohu líbí a kdo ne? Jako bychom byli jedna ruka, znali Boží myšlení. Je nám zkrátka blíž než těm ostatním, proto před světem můžeme vystupovat jako někdo, kdo ho vlastně reprezentuje, zastupuje. Ježíš opět moc dobře ví, o čem mluví. Sám se dostane do situace, kdy se jiní nad něj povýší s tím, že přeci Boha znají lépe než on. Lépe vědí, co říká jeho slovo Zákona, kam ukazuje.

Při pobytu s konfirmandy jsme měli jednu lekci, ve které bylo třeba odpovědět na otázku, proč by mě Bůh měl přijmout do nebe. S dnešním textem to hodně souvisí. Hosté zaujímající přední místa jakoby zde odpovídali velice sebejistě. Proč? No protože si to zasloužím. Jsem dobrý, spravedlivý, věrný a tak podobně. Následuji Boha tím správným způsobem. Vynikám nad ostatními, kteří Boha neznají. Když se člověk zamyslí, asi by si ospravedlnil mnoha věcmi, proč by měl mít u Boha nějaké to velké plus, proč by si mohl troufat na čestná místa v jeho blízkosti. Jak čteme, takové smýšlení může vést k nemilému překvapení. Objeví se někdo, koho Bůh posoudí jako vhodnějšího. Proto Ježíš radí chovat se na takové hostině trochu jinak. Vlastně radí nechat na hostiteli, aby určil, jak významné místo u něj může člověk zaujmout.

Ten moment, kdy sebevědomý host putuje na poslední místo u stolu, je svým způsobem provokující. Nelze přehlédnout, že podobenství předcházelo Ježíšův spor s farizeji a zákoníky ohledně dodržování soboty. Vše se odehrálo během hostiny v domě jednoho z předních farizeů. Je zřejmé, že zde Ježíš skutečně naráží na představené, kteří se velice sebevědomě staví nad ostatní účastníky této hostiny. V Ježíšově pojetí Božího království se ocitají až někde vzadu za mnoha jinými, kteří možná nejsou tak skvělí, tak znalí a vážení, o to ale vzácnější jejich Bohu. Ježíšovo pojetí tím pádem staví naruby vnímání spravedlnosti a zbožnosti, které doposud bylo vlastní nejen náboženským autoritám, ale právě i těm všem ostatním. Všem těm, kteří často přijímali úděl buď vyvrhelů ze svého lidu nebo alespoň těch, nad jejichž spásou se vznášel veliký otazník. Každopádně na cestě k Bohu se museli spokojit s místy někde v ústraní. Jakoby Ježíš tímto podobenstvím říkal, že právě k těmto lidem v ústraní, k těmto existencím ve stínu zbožných a spravedlivých, se Bůh sklání, dává jim přednost.

Nádech drzosti má i Ježíšova připomínka k výběru hostů. Zve jen ty, kteří mu to mohou oplatit, tedy také ho zase na oplátku pozvou. Na jednu stranu to vyznívá jako jasný ekonomický propočet. Hostina něco stojí, je to hodně náročné, ale zase vykoupené tím, že příště to toho hostitele nebude stát nic, protože ho zase jiní pozvou. A tak se mu svým způsobem zase hezky vrátí. Jedná se o investici s jistým výnosem. Ovšem vidět zde můžeme i něco jiného. Když zve jeden druhého, když si všichni takto vzájemně oplácejí laskavou pohostinností, vypovídá to o uzavřenosti společnosti. Hostina, při které Ježíš takto mluví se odehrává v sobotu, tedy v den odpočinku, kdy se všichni sešli v synagoze a pak pokračují v příjemné domácí atmosféře u někoho doma. Klidně se dá mluvit o nějaké elitě, která funguje kolem synagogy, hlouček věrných, skalní jádro společenství. Je fajn, že na sebe takto myslí a je jim spolu dobře. Občas

se dokonce rozjedou a pozvou i někoho dalšího, nějakého významného hosta, kterým zde Ježíš bezesporu byl. V kruhu svým způsobem blízkých, souznějících je člověku dobře. Ale Ježíš myslí na společenství, které má být otevřené. Nejen pro vyvolený okruh, ale pro každého. Zmiňuje tedy různě zmrzačené, slepé, chromé a chudé. Tedy většinou takové, kteří třeba ani nemohli do shromáždění v chrámu, byli nějakým způsobem ze společenství Božího lidu vyloučení. Z pohledu hostiny, které se Ježíš účastnil, se mohlo zdát, že Boží lid je spíše jen elita společnosti, která se takto nazývá. Proto Ježíš připomíná, že k tomuto lidu patří i spousta těch, kteří nejsou tak dokonalí, nejsou dokonale spravedliví.

Zajímavou roli má postava hostitele. Do jisté míry v této postavě můžeme vnímat Hospodina. To, jak jedná, je lidský obraz Boha. Alespoň v době Ježíšově. Zve spravedlivé, zve jakousi elitu, zve ty, kteří si to nějakým způsobem zasloužili, něčím mu to můžou odplatit. Myslím, že takový pohled na Boha není rozhodně neobvyklý ani dnes. A dost možná ho najdeme i v církevním prostředí. Jenže Ježíš chce představit hostitele v jiném světle, jinak jednajícího. Bůh, kterého dosvědčuje Ježíš, nezve jen elitu. Má jiná měřítko k rozhodnutí, kdo bude spolu s ním u jeho stolu, komu dá významná místa na své hostině. Nejde rozhodně o zásluhy, ani o morální dokonalost. Z textu bychom mohli určit, že pozvání se týká právě těch různě vyloučených, postavených bokem, těch, kteří nemají před Bohem na co spoléhat, na co se odvolávat, čím se mu odplatit.

Je určitým paradoxem, že my sami jsme hosty ale i hostiteli. Jsme těmi, které Bůh k sobě volá a zve. Jak na toto pozvání máme reagovat? Ježíš nabádá k pokoře. Počkej vzadu, až budeš zavolán. Bohu se zkrátka nemáme vnucovat, nemáme na sebe strhávat jeho pozornost, aby se nám hned věnoval. Máme na něj očekávat, čekat, až nás pozve dál. Jaké bude naše místo, to je v jeho rukou, stejně jako mnoho jiných věcí kolem našeho života. Jako hosté mu nemáme co nabídnout, jedině, čeho se můžeme držet, je jeho milost.

Jako hostitelé máme Boha napodobovat. Nejde přitom o to, abychom alespoň jednou týdně zvali k obědu někoho potřebného. Hostina je obrazem Božího království, obrazem, který můžeme zakoušet třeba při bohoslužbách nebo jiném scházení se v rámci společenství. Zde má platit ona otevřenost. Nejsme uzavřeným klubem, kde je vstup možný jen pro někoho. Naše společenství má být otevřené, má tlumočit pozvání k Bohu právě i mnoha těm, kteří jsou zcela mimo okruh našich blízkých. Ostatně, i to je projev naší pokory před Bohem. Tak, jako jsme my sami přijali pozvání z jeho milosti, z téže milosti máme přijímat i ostatní.

Pane Ježíši, zveš nás k sobě, i když si to nezasloužíme. Dej nám pokoru a moudrost, abychom i ostatní pozvané nesoudili, ale uměli je přijmout se stejnou vážností, jako je přijímáš ty sám.

Neděle 28.srpna 2022

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 03 Leden 2023 12:27 -

Amen.